

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Modesti Tavbengall Apologeticus Adversus Umbras Oratij Melliti

Hansiz, Marcus

Pragæ, 1723

Caput XXVIII. Judicij lapsus in Mellito.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39569

CAPUT XXVIII.

Judicij lapsus in Mellito.

I. **Q**uod, tantos strepitus propter rem futilem ac prope nihil, prout ad satietatem demonstravi, inceperit : non secus, atque ille, qui propter morsum pulicis aut culicis concursaret fora & plateas, & tanquam de lethali vulnere accepto ejulatum ciceret. Quale judicium!

2. Quod ad offensionis acceptæ potius, quam datæ seu medicinam, seu ultionem tam furioso remedio usus sit; cumque libellum, ut vocat, propudiosum suppressere & exterminare voluerit, medium directe oppositum adhibuerit, quo vel maxime innotescere per alias etiam tertas debuit. Quale judicium!

3. Quod ob rem tam futilem ac frivolum non dubitaverit jacturam invehere rei maximæ & pretiosissimæ, nempe charitatis & concordie inter Religiosos Ordines, ad quam conservandam prudenter potuisset, atque etiam debuisset illam qualemcumque verborum optima mente prolatorum
offen-

offensionem dissimulare, & negligere, aut certe facta ad superiores debita ac Religiosa insinuatione pacifice avertere. Nonne detrimentum incomparabiliter gravius, quam lucrum? Quale iudicium!

4. Quod tali modo, tantis, tamque in omni fere pagina repetitis scommatis, invecivis, exaggerationibus, beneficiorum exprobrationibus, gravissimis tanti Viri contemptionibus, quem *ignobilem Theologastrum, insanum, vertiginosum caput, incogitantem, imprudentem, ignorantem, mox fraudulentum, turpissima philautia ebrium; impudentem, contumeliosum, maleferiatum,* & nescio quibus (quas pudor est vel referre) nomenclationibus appellat, efferbuerit; Quo si putavit, se fidem prudentibus facturum, quale iudicium! cum omnes palpent, ipsum passione tantopere laborare, ex passione loqui. Si putavit, se de mortuo tali via triumphaturum, quale iudicium! cum mortuo insultare nullius hominis fani sit. Si voluit Societatem hac via impetere, lacerare, quale iudicium! cum ob unius hominis, si quod etiam fuisset, piaculum nequaquam conveniat in cœtum universum iram convertere. Si voluit hac via gloriolam aliquam, quam nonnullis aliquando ex clarorum hominum inimicitia & rixa publica petere placuit, aucupari, quale iudicium! cum potius a multis, qui ramum isthunc & calcar advertere poterant (ut certe adverterunt) risum & exsibilationem, ac plane odium timendum habuerit; prout & reipsa non mediocre retulit.

5. Quod, cum hactenus, ut ipse fatetur, ex quo Societas in his partibus *nidiscavit*, concordia perennis extiterit, nullaque ab ullo Societatis homine offensio data sit, atque alias homines Societatis multa in laudem aliarum Familia-

miliarum, ut notum est, & ipse fatetur, conscripserint; propter rem talem, in qua Author nihil unquam injuriæ, aut contumeliæ inferre ne per somnium cogitavit, & quæ ne quidem digna erat, ut vel os aperiretur, aut certe privata querimonia penitus abstergi poterat, ad extremum fædissimumque, quo amplius facere non poterat, medium convolaverit: Quale judicium!

6. Quod talem Virum, quem & ipse novit, & apud omnes summos æque, ac infimos, Religiosos ac seculares etiam Viros principes magno in honore & æstimatione versari vidit; quem sciebat & a sanctimonia vitæ, & a prudentia in paucis conspicuum fuisse, atque demum in fama sanctitatis cum insigni virtutum posthuma memoria obijisse; hunc inquam, talem ac tantum virum ipse juvenaster, & vix eruditionis alicujus tinctura, aut superficie potius, infectus hunc, inquam, ausus sit; tam fædis tam probrosis & pudendis, & plane irreligiosis modis proscindere. Quale judicium!

7. Quod de tali viro tam abominanda sibi persuaserit, & crediderit; verba illius, non in quibus fuerint circumstantijs, aut quem in finem, prolata, consideraverit, sed ea, ut secundum se, & nude apparent, pessimum in sensum acceperit. Quod in mentem inducere potuerit, Virum adeo conspicuum, & in rebus ejuscemodi apprime versatum, adeo dementem extitisse, ut idem jam affirmaret, jam negaret, suaderet, dissuaderet, cujus adeo (ipso alijsque, qui cum noverunt, conscijs) sapiens & iusta erat vivendi, agendi, loquendique ratio, eum sibi persuadere potuerit, voluisse non uni tantum homini, sed universis Religiosis Ordinibus detrudere, eos infamare, calumniari voluisse: eum, qui innumerabiles alijs Religionibus allegavit Candidatos, atque hoc

hoc

hoc in sua institutione ante omnia egerit, ut iuvenes cum omni indifferencia de Statu deligendo deliberarent, spectantes unice DEUM animæque suæ salutem, hunc inquam, credere potuerit, voluisse pias mentes ab alijs Religionibus abstrahere, quale iudicium!

8. Quod ob unius, si quæ fuisset, hominis noxam universum Societatis Corpus in invidiam vocare, animos committere, discordiam cum alijs Religiosis & Sacris Statibus, cum Catholicorum scandalo, & plausu A catholicorum inducere & fovere; eorum famam & existimationem, tantum ut suam rabiem exfaciaret, objectis gravissimis contumelijs, *colluviem hominum, depeculatores Monasteriorum, accusatores parachorum, Christianos idololatrias, Socios non JESU, sed Confucij, sed diaboli,* & quæ sunt alia, seu vetera, toties recocta, seu nova & mendacia singulis fere paginis appellando, lædere & convellere voluerit, quale iudicium!

9. Quod in talibus horrendis, quæ dixi, præcipuam argumentorum vim collocaverit, in talibus inquam, quæ nullus hominum sana mente præditus sibi in mentem venire, aut, ut credat a se impetrare poterit, in talibus, inquam, præcipuum robur Scriptionis suæ posuerit, adeoque si speravit, se apud prudentes fidem inventurum, quale iudicium! Si calumniari duntaxat voluit, ex diabolico illo principio: *calumniare semper aliquid hæret:* Si, inquam, calumniari tantum voluit, quale rursus iudicium!

10. Si, quod potius credo, plausum apud nonnullos capravit, si hac via mundo innotescere quæsit, cum rem & modum scriptionis ita instituerit, ut quisque prudens, etiam secularis, etiam A catholicus iudicare debeat, hunc non esse modum scribendi moderatum, non veritatis unius studio

dio laborantem, non stylum literatorium (qui ingenio, non affectibus certant) sed hominis in ultionem, in vulnus ac dolorem inferendum unice intenti. Quale iudicium!

11. Quod si se talem Virum existimavit, ut sibi Societatem universam contemptui habendam, nullum ejus scriptorem extimescendum, nullam ei vim ad infringenda, repellendaque sua argumenta, suppedituram putaret, aut arbitrareretur omnes abjectis clypeo & hasta, ceu elingues attonitosque istiusmodi omnia impune laturos, aut certe, si praevidit, Jesuitas adeo facta, atque ignominiosa, omnique aequitati famaeque, quae ijs ad DFI gloriam summe necessaria est, adeo adversantia perpetuo silentio concocturos, nihilo tamen minus eos ultro pulsandos, vulnereque tam acerbo, & fera vix oblivione delendo percellendos ducebat; quale hoc iudicium!

12. Quod ijs identidem beneficia in Societatem ab suo Sancto Ordine profecta, dulces cibos comestos, fundata, aut ornata Collegia, favoresque alios infinite exprobraverit; ingrati animi, quod gravissimum vitium est, eos accessiverit; ingrati animi, quod gravissimum vitium est, eos accessiverit; injurias ab ijs & contumelias in locum referendae gratiae redhiberi, atque hoc ab unius Viri voces innocentissime prolatas clamaverit, jactaverit, inculcaverit: Quale tandem hoc iudicium!

13. Quod Societatis obsequia qualiacunque (quae necesse non est referre) obsequia tamen, quae Societas in Status alios Religiosos quotidie seu confert, seu conferre conatur, atque in ipsum, ut diffiteri nequit, nonnulla certe contulit; Quod animum Societatis, quem habet omnibus gratificandi commodandique seu molestissima Scholarum professione, seu institutione privata, & consilij seu famam,
 incre-

incrementa, felicemque progressum statum omnium Sacrorum omni ope & occasione promovendo, nullique unquam ex proposito aut mente Societatis derogando, quod hæc inquam omnia qualiacunque in se & alios merita prælevi illo, quod sibi finxit piaculo, aut non viderit, aut videre noluerit, ut ijs omnibus insuper habitis Societatem petendam conspurcandamque putaret. Quale iudicium!

14. Quod vulnere tam atroci semel inflictio, perque modestiam ac silentium tolerato, nulloque ultionis genere repenso non contentus, secundum atque iteratum priore factus aut ipse, quod omnia probant, ingesserit; aut subiecto ipse fomite inflammaverit, materiam, stylum, modum large innegabiliterque contulerit; signum alioqui talium opprobriorum ipse sustulerit, speciemque præ se ferat mentis ne quidem deinceps in melius revocandæ. Quale iudicium! quale iudicium! quale iudicium!

15. Quod cum ex ipso Jesuitarum silentio potuerit manifeste advertere, quam inviti sint ad similia jurgia, merito magis ad calumnias aut contumelias in Ordinem quempiam inferendas, cumque palpare potuerit, quod si Author habuisset hoc propositum, ut alijs Religionibus detraheret, id non tam minute, non tam perfunctorie & strictim, sed longe copiosius ac uberius, additis rationibus, exemplis, exprobrationibus uti ipsi Mellito solenne fuit, perficere potuisset, & vero etiam fecisset; Hoc tamen nequaquam fecerit, sed obiter tantum summa, quæ ad deliberationem necessaria videbantur, capita attigerit. Hoc, inquam, cum Mellitus viderit, aut certe videre potuerit, hoc tamen non obstante, cum ut aliarum Religionum ex instituto & proposito calumniatorem & infamatorem traduxerit. Quale iudicium!

16. Quod

16. Quod cum viderit & audierit tot candidatos per Authorem ad varias Religiones, etiam Benedictinam promotos, tamen vel ipse crediderit, vel alijs fucum facere, palpumque obtrudere voluerit, ceu hoc unice intendisset, juvenes a Religiosis statibus avertere & absterere; Quale judicium!

17. Quod cum legerit in libello non tantum incommoda & vituperium olentia, considerationi proposita, verum etiam alia in laudem & æstimationem, eaque longe posteriora, majorique numero ac momento, noluerit ad modum loquendi problematicum, seu rationum *pro & contra* considerativum advertere, sed maluerit virum omni fama & exceptione majorem, mente captum, insanum, vertiginosum, incogitantem appellare: Quale judicium!

18. Quod considerationes ab Authore modo problematico propositas appellet *assertiones* ipsius, *effata*, *pronunciata*, tanquam ipse ea revera affirmando protulerit, alijs credenda persuadere voluerit, Hæreticorum venenata in Religiosos Ordines maledicta approbaverit; Quale judicium!

19. Quod ex tam heteroclitico, & præter omne judicium statuto principio ad illationes tanto abnormiores, demeriores, exorbitantesque proruperit, quæ fidem omnem sani hominis superant, e. g. fuisse *Socium hæreticorum in calumniandis Religiosis*, fuisse *calumniatorem Pontificum, Imperatorum, Regum, Archi - Episcoporum*, qui Religionem, si superis placet, adeo perditam, pestilentemque, qualem fingit ab Authore depictam, in terris suis æquo animo tolerare, quin & favoribus impertiri sustineant: præterea fæditatem Religionum eum in locum adduxisse, ut

eas nemo Adolescentum salva conscientia inire, aut amplecti possit; quod hæc & similia Corollaria sine numero ex verbis innocentissime scriptis Mellitus expulserit. Quale, obsecro, iudicium?

10. Quod, postquam Virum innoxium Sanctumque, Societatemque universam tam atrociter læsit, ultionem, quam minime debebat, & sumpsit, & tali modo sumpsit, qui nec moderatum secularem, taceo, Religiosum deceret; Quod, cum tam inique rem egerit, ut iniquius agere non potuerit, tum proscindendo per semetipsum, tum alios ad hoc ipsam omni ope incitando, hæc, inquam, cum fecerit, audeat tamen vir scilicet insons de injuria conqueri, quin audeat adhuc etiam satisfactionem exposcere dira quæque interminari, atque huc denique studium suum conferre, neque alia ratione incommodis Societati timendis consultum iri dicere, quam si libellus, id est, *monstruosus vertiginosi capitis partus publice, atque orbe reſte, manu Carnificis in rogo concremetur*. Cogitent, quæſo, cogitent viri vel mica salis & prudentiæ imbuti: Quale hoc demum iudicium! quale iudicium!

Miserear? an indignor? nescio: Id certe agendum erat, ut larva detraheretur commentis tam ab omni ratione ac iudicio alienis, collocaretur in propatulo veritas, quorem non ijs umbris, quibus eam Mellitus offudit, obscuratam defædatamque, sed in luce sanæ rationis formaque non fictili, sed genuina ac propria omnes perspiciant, lapisque scandali, virusque simulatam, quod Mellitus, nescio, qua conscientia nullo certe iudicio in animos hominum DEO dicatorum infudit, exterminaretur. Quod utinam hoc meo qualicumque conatu assequar: quo fiat, ut consepultis ijs, quæ per unius hominis inquietam insatiabilemque Satararum condendarum, discordiæque provocandæ accendendæque

dæque libidinem, coeptæ, instauratæque sunt calumniæ, pristina redeat animorum malaria, junctis viribus adversus DEI & Ecclesiæ hostes, militiam Domini Religiosæ acies administrent, omnibusque, qui hocce præcipue tempore strenuus ad repellendas adversariorum artes subsidij indigemus, auxilium ex conspiratione scedereque Religiosorum Ordinum proveniat. Ad quod impetrandum duo admodum erunt necessaria: primum, ut ipsi Religiosorum Coetuum præfecti ac præsules, ejusmodi subditos tempore heu non suo! existentes, & parum recte intra orbitam gradientes pacis publicæ, caritatisque Religiosæ turbatores idoneis remedijs compescant:

Quæ oratio ad te, præcipue pertinet, Religiosæ pacis Angele. Dabis hoc paci tranquillitatisque publicæ, dabis ædificationi Catholicorum, quos ejusmodi Religiosorum heu! parum convenientia jurgia incredibiliter offendunt, triumphantibus mirum in modum, atque sibi in nos mittentibus hæreticis, quod nos præcipue, qui inter eos degimus, experiri quotidie debemus. Dabis hoc famæ honorique Sanctissimi Celeberrimique Ordinis, quem tute intelligis exorbitantibus istiusmodi consilijs adeo parum ornari, ut plurimam etiam apud multos æquitatis amantes loquendi materiam præbeat. Dabis hoc voto aliorum ex eo Ordine conspicuorum rectorumque Virorum, quibus, ut mihi met ipsi sincere candideque confessi sunt, nihil antiquius, quam pacem colere, nihil contra funestius tristiusque, quam talia vel audire: Age, hominem talium procellarum Authorem ad officium revoca: Sentiat se sub Superiore, sub Regula Sanctissimi Patriarchæ vivere, doceatur manum & consilia cum ijs (qui citra omnem rectæ conscientie normam in Sanctissimam Religionem, cujus laboribus Catholica res non modicam partem nititur, calumnias & mendacia congerunt) non conjugere; abstinence a propagando sufflandoque,

doque, quod ipse succendit, incendio, neve afferat viris æqui bonique amantibus defensionis suscipiendæ necessitatem, quin adstringatur ab abolenda præteritorum velligia, redintegrandamque illam, quam Christus Religiosis præcipue Viris ultima voluntate contradicit, pacem ac dilectionem, dum ait: Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos: Quo alioque facile pro tuâ sapientia perspicere potes, mala non mediocria inde promanatura, timendumque, ne posteriora fiant deteriora prioribus.

Alterum, quod ad rem pertinere plurimum arbitror, est, ut vestram causam, Religiosissimi Viri e Societate Jesu, vestram, inquam, causam, quæ, quantum eam causa Ecclesiæ conjuncta sit, nos admodum multis in partibus experimur, famam vestram ne adeo deseratis; tollite demum oculos, silentium vestrum, quo nihil demum, nisi ignominiam vestram, & Catholicorum mœrorem lucrifecistis, rumpite; hominum ora, qui patientia vestra in Ecclesiæ, ædificationisque publicæ detrimentum abutuntur, vestra, qua polletis, hac in arena dexteritate prudentiaque obstruite: neve putetis, contempta, neglectuque omnia transigi, possessionemque nominis vestri, quam perditæ quique labefactatæ eunt, sola modestia sustineri. Quam etsi ferream in vobis, insuperabilemque sæpenumero admiratus sum, maximique, ut decuit, feci, sunt tamen, qui eam longe, quam putetis, secus interpretentur, pars dissidentia, pars etiam conscientia tribuentes. Interest Ecclesiæ, pacisque publicæ, vos hac in parte nequaquam cessare, non mutuo aspicere, & arcanis ad superos suspiriis confecta putare omnia. Cautius, mihi credite, laceissent, quos ad vim repellendam non nimium cunctantes invenerint.

Cæterum, quod vos in causa vestra omittendum existimatis, ego, qui scio, quam multis titulis id me facere oportebat, a me impetrare non potui, ut æquitati & læsæ
& silenti

& silenti officium oppellæ meæ qualicumque deesse paterer
 Stylum arripui, insolentiamque e regulis prudentiæ mode-
 rationisque castigandam suscepi. Tibi porro, Mellite,
 denuncio; receptui cum emissarijs tuis cane: Quodsi ul-
 terius nugari pergas non jam Societatis JESU causam, sed
 meam ipsius non obiter, ut nunc feci, instar velitis acturus
 sum, sed acie, si opus sit, in arenam descensurus, neque tan-
 tum temporis, ut modo, sed integrum stipendium in te
 conveniendum collocaturus; atque cum tu adeo pensi non
 habueris, Societatem JESU renovata crambe, objectis-
 que probris appetere, garrindi libertate summa, tu mihi da-
 tam pariter libertatem scias, tibi talia cantandi, taliaque pro-
 ducendi anecdota, queis ambæ tuæ aures tinniant. Quod
 non Idcirco a me dictum puta, tanquam aut verear scriptio-
 nem tuam, aut pacto silentij, si religio te non coerceat, ex
 me obstringi velim. Perge, si lubet; experiere. Tecum enim
 certare inter nugamenta deputo, ut qui desertus ab argu-
 mentis, vox es prætereaque nihil; atque, nequid sanum a
 te prodeat, fumo prius omnia corrumpis. Cæterum mor-
 bidis illis, quos ægro rabidoque animo effudisti, libellis ma-
 ture, quod aliis ejuscemodi hucusque contigit, locum re-
 quietis procura, monumentum conde, ego inscriptionem
 addam vulgarem illam & notam, sed unice
 huc factam.

O 3

Hic

Hic jacet Melliti progenies

Filius unus

alter Nepos

Expectantes iudicium.

Passio concepit,

Imprudencia peperit.

Fumus aluit.

Patientia aliena educavit,

Veritas jugulavit,

Et redegit in umbras, ex quibus erant compacti.

Age Viator, & vel in umbris lege

Authoris umbrosi

Arrogantiam. Audaicam. Imprudentiam,

Quibus & ipse obscurissimus est

Et obscurator maledicus aliorum.

I, Viator, & ingemisce:

Quale iudicium!

Per tales umbras velle clarescere.

CA-